

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34485
Nom	Oftalmologia
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1204 - Grau de Medicina	Facultat de Medicina i Odontologia	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1204 - Grau de Medicina	15 - Formación clínica humana IV	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
PINAZO DURAN, MARIA DOLORES	40 - Cirurgia

RESUM

L'assignatura *Oftalmologia* pretén ampliar els coneixements de l'alumne sobre les diferents malalties que poden afectar el sistema visual, tant les pròpies dels globus oculars, com les de la via visual, incloent-hi les malalties sistèmiques amb repercussió en la visió. Es realitzarà un viatge a través de les diferents estructures dels globus oculars i la via visual, tot insistint en les patologies més freqüents, com és ara el glaucoma, la cataracta, la degeneració macular associada a l'edat o la retinopatia diabètica. L'alumne aprèn, així, nocions de diagnòstic diferencial de les diferents patologies i com realitzar la seua referència a l'oftalmòleg.

També s'introdueix l'alumne en les diferents alternatives terapèutiques existents en el tractament de les malalties oculars, insistint els tractaments farmacològics i quirúrgics utilitzats, la seua eficàcia i els seus efectes secundaris.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És altament recomanable tenir coneixements d'anatomia i fisiologia de la via visual, així com de patologia general per poder comprendre la repercussió en el sistema visual de les diferents malalties sistèmiques i neurooftalmològiques.

COMPETÈNCIES

1204 - Grau de Medicina

- Obtenir i elaborar una història clínica que continga tota la informació rellevant.
- Realitzar un examen físic i una valoració mental.
- Tenir capacitat per a elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada.
- Establir el diagnòstic, pronòstic i tractament, aplicant els principis basats en la millor informació possible i en condicions de seguretat clínica.
- Indicar la terapèutica més adequada dels processos aguts i crònics més prevalents, així com de les malalts en fase terminal.
- Plantejar i proposar les mesures preventives adequades a cada situació clínica.
- Adquirir experiència clínica adequada en institucions hospitalàries, centres de salut o altres institucions sanitàries, sota supervisió, així com coneixements bàsics de gestió clínica centrada en el pacient i utilització adequada de proves, medicaments i altres recursos del sistema sanitari.
- Conèixer, valorar críticament i saber utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per a obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària.
- Saber utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en les activitats clíniques, terapèutiques, preventives i d'investigació.
- Comprendre la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de les malalties.
- Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps en les activitats professionals.
- Capacitat per treballar en equip i mper relacionar-se amb altres persones del mateix o distint àmbit professional.
- Capacitat de crítica i autocrítica.
- Capacitat per comunicar-se amb collectius professionals daltres àrees.

- Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat.
- Considerar ètica com a valor primordial en la pràctica professional.
- Tener capacitat de treballar en un context internacional.
- Reconèixer, diagnosticar i orientar el maneig de les principals patologies oftalmològiques.
- Saber fer una anamnesi completa, centrada en el pacient i orientada a les diverses patologies, i interpretar-ne el significat.
- Saber valorar les modificacions dels paràmetres clínics en les diferents edats.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En acabar el període docent, es pretén que en les diferents àrees ja exposades l'alumne haja après les habilitats següents:

Àrea d'actualització en l'estudi de l'oftalmologia: saber realitzar una història clínica oftalmològica.

Àrea de parpelles, conjuntiva i aparell lacrimal: saber realitzar l'eversió de les parpelles, realitzar i interpretar un test de Schirmer i conèixer l'ús de rosa de Bengala i verd de lisamina. Conèixer els mitjans d'exploració de la via lacrimal excretora.

Àrea del segment anterior: saber explorar la còrnia amb llanterna, lupa i col·liri de fluoresceïna; saber fer servir la làmpada de fenedura i explorar la cambra anterior i el cristal·lí.

Àrea de l'úvea: saber establir el diagnòstic positiu i orientar la història clínica i l'exploració en cerca de causa etiològica.

Àrea de glaucoma: saber com es pot determinar la tensió ocular; valoració del dany campimètric i conèixer les diferents línies farmacològiques que s'utilitzen en el seu tractament.

Àrea del segment posterior: saber fer servir l'oftalmoscopi i ser capaç d'interpretar un fons d'ull; interpretar els camps visuals.

Àrea de neurooftalmologia: conèixer l'esquema general de les vies òptica i pupil·lar; saber valorar les diferents imatges que pot presentar la papil·la òptica; conèixer la semiologia dels camps visuals; saber explorar el reflex pupil·lar.

Àrea de refracció: reconèixer l'afectació visual en les diferents patologies amb afectació visual.

Àrea d'estrabologia : saber diagnosticar una desviació ocular mitjançant el cover-test; diagnosticar una ambliopia; saber explorar les accions dels grups musculars.

Àrea d'òrbita: saber realitzar una exploració orbitària simple, sense mitjans instrumentals; reconèixer i manejar un exoftalmòmetre endocrí.

Àrea de traumatologia: saber valorar i conèixer les cures principals en un ull traumatitzat; saber manejar l'hipema ; saber actuar immediatament davant causticacions, perforacions i sospita de cos estrany intraocular; saber diagnosticar i tractar les erosions corneals i el cossos estranys corneoconjuntivals.

Coneixements:

L'estudiant ha de tenir coneixement d'anatomia i fisiologia i de l'aparell visual.

Àrea de parpelles, conjuntiva i aparell lacrimal: ha de saber diagnosticar i tractar tumefaccions i tumoracions palpebrals; alteracions de la posició de les parpelles; inflamacions de glàndules palpebrals; inflamacions de la vora lliure de les parpelles; totes les formes clíniques de conjuntivitis; la pingüècula i el pterígon; la producció de llàgrimes i la patologia del sistema evacuator.

Àrea del segment anterior: ha de conèixer la fisiopatologia de l'edema i de la cicatrització corneal; la semiologia de la patologia corneal; les formes clíniques, diagnòstic i tractament tant de les queratitis superficials com de les profundes; les degeneracions i distròfies de la còrnia; les formes clíniques de l'afectació escleral; els mètodes per explorar el cristal·lí; la patologia congènita del cristal·lí i la fisiopatologia, maneig i tractament del pacient amb cataractes.

Àrea d'úvea: ha de conèixer els símptomes, la forma de diagnòstic i el tractament de les uveïtis anteriors, intermèdies i posteriors, així com les diferents formes clíniques.

Àrea de glaucoma: ha de conèixer el circuit de formació, circulació i evacuació de l'humor aquós; com s'explora la tensió ocular i les seues conseqüències; el concepte i les formes clíniques del glaucoma (congènit, angle obert, angle tancat i secundari); els tractaments possibles.

Àrea del segment posterior: ha de conèixer l'anatomia, la fisiologia i les funcions del cos vitri; la seua patologia (opacitats, hemorràgies, despreniment). L'anatomia i fisiologia de la retina, i els mètodes d'exploració; tots els episodis patològics que afecten la circulació retinal arterial (inclosos HTA i obstruccions), venosa (incloses obstruccions) i capil·lar (inclosa retinopatia diabètica); la patologia macular (DMAE); facomatosi; infeccions retinals; despreniments de retina; tumors retinals.

Àrea de neurooftalmologia: ha de conèixer l'anatomia i la vascularització del nervi òptic; l'exploració de la papil·la en el fons d'ull; la semiologia dels camps visuals; saber diferenciar l'edema de papil·la de la neuritis òptica; conèixer l'atròfia òptica (etiologia i clínica); la patologia del quiasma, la seua repercussió clínica i el tractament; la repercussió campimètrica que ocasiona la patologia retroquiasmàtica; les vies anatòmiques dels reflexos pupil·lars; saber estudiar aquests reflexos i conèixer-ne les alteracions.

Àrea de refracció: conèixer com i en quina mesura es produeix l'afectació visual en les diferents malalties oculars.

Àrea d'estrabologia : ha de conèixer l'anatomia, la innervació i la fisiologia dels músculs extrínsecs oculars; els conceptes de visió binocular, la correspondència retinal, l'ambliopia i diplopia; els mètodes d'exploració de la motilitat: estàtica, dinàmica i de la visió binocular; les causes, diagnòstic, formes clíniques i tractament dels estrabismes, paràlisis oculars i nistagmes.

Àrea d'òrbita: ha de conèixer l'anatomia de l'òrbita i els mètodes d'exploració; la clínica, el diagnòstic i el tractament de l'exoftàlmia endocrina; la patologia vascular i tumoral de l'òrbita.

Àrea de traumatologia: ha de conèixer les contusions, ferides i cossos estranys palpebrals i cornioesclerals; les síndromes de contusió anterior i posterior, les causticacions i els cossos estranys intraoculars.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Defectes de refracció.

Hipermetropia. Miopia. Astigmatisme. Presbícia. Tractament dels defectes de refracció.

2. Patologia del sistema lacrimal.

De la part secretora: dacriadenitis, tumors i alteracions funcionals: ull sec. De la part excretora: epífora per alteracions en punt, canalicles i sac lacrimal. Dacriocistitis, tipus.

3. Patologia de les parpelles.

Afeccions cutànies. Inflamacions. Anomalies de la posició. Tumors.

4. Patologia de la conjuntiva.

Hemorràgia subconjuntival. Inflamacions: conjuntivitis. Degeneracions. Tumors.

5. Patologia de la còrnia.

Inflamacions: queratitis. Degeneracions. Manifestacions cornials de malalties sistèmiques.

6. Patologia del cristal·lí.

Alteració en la transparència: cataracta. Alteració en la posició: subluxació i luxació del cristal·lí.

7. Glaucoma.

Congènit. Adquirít, primari: glaucoma agut/glaucoma crònic simple. Glaucomes secundaris. Glaucoma absolut.

8. Patologia de l'escleròtica.

Alteracions congènites. Inflamacions: epiescleritis i escleritis. Degeneracions.

9. Patologia de l'úvea

1. Inflamacions: uveïtis anterior.
2. Uveïtis intermèdia. Uveïtis posterior i panuveïtis. Tumors de l'úvea: melanomes i metàstasis.

10. Patologia del vitri.

Alteracions congènites. Despreniment de vitri. Dipòsits en vitri. Hemorràgies en vitri. Patologia de la retina. (1) Despreniment de retina.

11. Patologia de la retina (2)

Patologia vascular de la retina: oclusions arterial /venosa. Retinopatia hipertensiva. Retinopatia diabètica. Retinopatia de la prematuritat.

12. Patologia de la retina (3)

Tumors: retinoblastoma. Degeneracions retinals: retinosis pigmentaria i DMAE (degeneració macular associada a l'edat).

13. Patologia del nervi òptic, de la via òptica i de la via pupil·lar.

Edema de papil·la. Inflamacions: papil·litis, neuritis retrobulbar. Atròfia òptica. Defectes del camp visual per lesions en els diferents nivells de la via òptica. Trastorns pupil·lars.

14. Motilitat ocular (1)

Anatomofisiologia. Desenvolupament visual. Ambliopia. Estrabisme concomitant.

15. Motilitat ocular (2)

Estrabisme paralític. Paràlisi del III, IV i VI parell.

16. Patologia de l'òrbita.

Exoftàlmia: endocrina, inflamatòria, vascular, tumoral. Enoftalmies.

17. Traumatismes de l'aparell visual.

Contusions, ferides i cossos estranys. Traumatismes físics. Traumatismes químics.

18. PRÀCTIQUES**SEMINARIS**

1. Història clínica en oftalmologia. Exploració anatòmica i funcional de l'aparell visual.
2. Diagnòstic diferencial de l'ull roig.
3. Urgències en oftalmologia (1).
4. Urgències en oftalmologia (2).
5. Oftalmologia i malalties sistèmiques.

CASOS CLÍNICS

1. Casos clínics de segment anterior.
2. Casos clínics de segment posterior.
3. Casos clínics d'oftalmologia pediàtrica.
4. Casos clínics per pèrdua de visió progressiva, bilateral i indolora.
5. Casos clínics de glaucoma.
6. Casos clínics de neurooftalmologia.
7. Retinopaties sistèmiques.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	19,00	100
Seminaris	17,00	100
Pràctiques clíniques	20,01	100
Elaboració de treballs individuals	2,00	0
Lectures de material complementari	8,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	2,00	0
Preparació de classes de teoria	33,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	6,25	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	112,26	

METODOLOGIA DOCENT

S'imparteixen classes amb contingut teòrics en modalitat presencial, en les quals es proporciona a l'alumne suport audiovisual a través de l'Aula Virtual.

Sessions pràctiques de grup reduït (seminaris): Són sessions dedicades al treball en grup de l'estudiant, amb propostes de casos reals que han de ser analitzats i estudiats pel grup. Es busca la interactivitat del grup a través d'exposicions orals i exemples a l'aula. Es comptabilitza en avaluació contínua.

Classes de pràctiques clíniques: Són classes de modalitat presencial en què es desenvolupen els conceptes teòrics de forma pràctica en la seua aplicació en la consulta clínica d'oftalmologia. Aquestes pràctiques, de grup reduït, es duen a terme amb pacients reals perquè els alumnes puguin desenvolupar les destreses que exigeix l'especialitat.

Tutories individualitzades: Es realitzen de manera presencial o en línia mitjançant els mecanismes que ofereix l'Aula Virtual de la Universitat de València.

S'incorporarà la perspectiva de gènere i els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) a la docència, sempre que siga possible.

AVALUACIÓ

AVALUACIÓ TEÒRICA:

Es farà mitjançant un examen escrit, amb durada màxima de 90 minuts, incloent 3 preguntes de desenvolupament curt, puntuant entre 2 i 4 punts cadascuna (depenent de la seva importància al programa de classes impartides durant el curs acadèmic). Aquesta avaluació, que suposarà el 100% de la qualificació final, té com a objectiu qualificar l'adquisició de coneixements a les classes teòriques així com la part pràctica (en poder incloure aquest examen casos clínics i contingut dels seminaris entre les preguntes de desenvolupament). El contingut de l'examen és per a tots els grups de l'assignatura. L'examen es presenta als 3 idiomes de la Universitat.

AVALUACIÓ PRÀCTICA:

Es farà mitjançant avaluació contínua de la participació en les diferents activitats (pràctiques hospitalàries als centres concertats, sessions de casos clínics i vídeos quirúrgics, seminaris) mitjançant la presentació de la fitxa de pràctiques signada pels professors, la signatura presencial del alumne als seminaris i sessions de casos clínics i vídeos quirúrgics, i/o a més la realització d'enquesta/resum de pràctiques/prova, a criteri dels professors, amb l'objectiu d'avaluar l'adquisició d'habilitats relacionades amb les activitats pràctiques. Aquestes condicions són per a tots els grups i subgrups de l'assignatura. L'assistència a pràctiques és obligatòria. La no assistència injustificada a més d'un 20% de les mateixes suposarà la impossibilitat d'aprovar l'assignatura en ser un prerrequisit. Repetidors estaran exclosos de tornar a fer les pràctiques.

L'assistència a les sessions pràctiques és obligatòria. La no assistència injustificada a més d'un 20% de les mateixes, suposarà la impossibilitat d'aprovar l'assignatura.

Es recorda als alumnes la importància de fer les enquestes d'avaluació a tot el professorat de les assignatures del grau.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- KANSKI, J.J. Oftalmología Clínica. Barcelona. S.A. Elsevier España.2012.
- LANG G.K. Oftalmología. Texto y atlas en color. Ed. MASSON. Barcelona 2006
- KANSKI Y NISCHAL: Atlas de Oftalmología. A.A. Elsevier España. 1999.
- J.C. PASTOR GIMENO: Guiones de Oftalmología. Editorial McGraw Hill-Interamericana.
- SERGIO Y ELENA BONAFONTE. Esquemas Clínico-visuales en Oftalmología, Ed. Elsevier-Masson.
- JACK KANSKI. Diagnóstico Clínico en Oftalmología, S.A. Elsevier España. 2007.
- Recursos-e Salut: ClilnicaKey Sudent. Elsevier (Scopus, ScienceDirect).
uv-es.libguides.com/RecursosSalut/BibliotecaSalut